

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2026-129

5.2.2026

Fremtind Forsikring AS

Motorvogn

Promillekjøring – årsakssammenheng? – tilstrekkelig varsling? – fal. §§ 4-9 og 4-14.

Sikredes bil fikk skader etter utforkjøring i et kryss. Politiet kom til stedet, og det ble konstatert at sikrede hadde kjørt med promille, noe sikrede også erkjente. Sikrede meldte omgående skaden til foretaket. Foretaket innhentet politidokumentene og mottok disse etter noen dager. Foretaket orienterte da sikrede om at det ikke dekket skader når sikrede hadde kjørt i påvirket tilstand. Videre orienterte foretaket om at det ventet på blodprøveresultatene fra politietterforskningen. Etter noen uker klaget sikrede idet sikrede mente det ikke var årsakssammenheng, og at avkortningen var satt for høyt. Ved svar gjentok foretaket at det ikke dekket skader ved ruskjøring, men orienterte om at endelig standpunkt ville tas når det hadde fått blodprøveresultatene. Drøye to måneder etter skaden sendte sikrede ny formell klage. Vedlagt klagen var domfellelse for promillekjøringen, som konstaterte en alkoholpromille i blodet på 1,1. Foretaket sendte klagesvar ca. tre måneder etter skaden. Brevet inneholdt endelig avslag på sikredes krav, og foretaket viste til objektivt unntak for ansvar når sikrede hadde skadet bilen i påvirket tilstand, og gjorde henvisning til forsikringsvilkårene og fal. § 4-9 fjerde ledd. Sikrede klaget saken inn for Finansklagenemnda og anførte manglende årsakssammenheng mellom ulykken og promillen. Sikrede fremholdt blant annet at det var svært glatt på ulykkesstedet og mange tilsvarende utkjøringer i området disse dagen. Subsidiært ble det anført at avkortningen ville virke urimelig med hensyn til sikredes livsforhold, og atter subsidiært at avkortningen var for høy. Foretaket opprettholdt at det kunne holdes ansvarsfri på grunn av den objektive ansvarsbegrensningen ved ruskjøring. Nemndas flertall kom til at foretaket hadde overholdt reklamasjonsfristen i fal. § 4-14, da foretaket hadde en legitim grunn til å avvente avklaring av promillegraden. Flertallet kom videre til at foretaket var uten ansvar for skadene på bilen etter fal. § 4-9 fjerde ledd, da det måtte anses å være årsakssammenheng mellom utforkjøringen og promillekjøringen. Flertallet fant ikke grunnlag for at sikrede hadde krav på delvis erstatning.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skade på bil under kaskoforsikring og spørsmål om foretaket kan avslå med henvisning til fal. § 4-9 fjerde ledd.

Sikrede har kaskoforsikring for bil med følgende vilkår:

(Sidenr 14-15 av 25)

Kaskoforsikring

1. Hvilke skader som erstattes

1.1 Kaskoskade

Dekkes

- Sammenstøt, utforkjøring, velting eller annen tilfeldig, plutselig ytre påvirkning.

Dekkes ikke

...

Skade som oppstår når bilen blir kjørt av person som er påvirket av berusende eller bedøvende middel og sikrede, eller den som er ansvarlig for bilen, visste eller burde vite det.

Den forsikrede bilen kjørte utfor natt til 19.1.25. En ambulanse som observerte forholdet, meldte fra til operasjonssentralen kl. 03.41. Politiet ble tilkalt. Politidokumentene fra skadedagen angir:

(Dok 02,01, datert 19.1.25, kl. 04.53)

Vi kjørte til stedet, og var fremme kl. 03:49. På stedet så vi den aktuelle bilen som hadde kjørt av vegen. Rapportskriver ble på stedet for å gjøre nærmere undersøkelser, mens pb. ... og pob. ... fulgte fotsporene som gikk fra aktuelle bil og retning sørover, mot AV47 gikk i søk med politihund etter sporene som gikk fra bilen.

Siktetes bil sto på alle fire hjul i en snøhaug i krysset i enden av ...vegen. Ulykkesstedet er et tre-armet kryss som leder ut på ... og ...vegen. Det var hjulspor på stedet, som gikk fravegen, igjennom krysset og inn i snøhaugen. Hjulsporene gikk rett frem. (Se illustrasjonsmappe. JF). Det var -0.5 grader på stedet og svært glatt. Det snødde og var mørkt.

...

Annet

... Siktete erkjente å ha ført bilen alhopåvirket. Han skal ha drukket 7 øl før han kjørte.

(Dok 05,01, datert 19.1.25, kl. 05:35)

Da vi ankom krysset ...vegen/ ...vegen der aktuell bil hadde kjørt utfor var melder ambulansen på stedet. Ingen personer i bilen og de viste fotspor fra en person som gikk retning sørover på ...vegen fra bilen. Det var 0 grader, lett snøvær og sporsnø på stedet. Etter ca 200 meter påtraff vi personen som hadde avsatt fotsporene. Han gikk på høyre side på veien.

Jeg tok kontakt med vedkommende som var [sikrede], heretter kalt mistenkte. Mistenkte luktet alkohol. På spørsmål svarte mistenkte at han forsto hvorfor vi var kommet til stedet.

Uppfordret forklarte han at han hadde kjørt av veien med sin bil og han hadde drukket 7 øl tidligere på kvelden. Bakgrunn for dette var samlivsproblemer.

Han blåste til over tillatte verdier på dreger utåndingsprøve. Det ble tatt druggtest av mistenkte med negativt resultat. Mistenkte ble fremstilt for blodprøve ved ... legevakt.

Avhør av sikrede ble gjort som lydopptak kl. 03.41 (dok 08,01, datert 20.1.25). Sikrede forklarte i avhøret at han hadde en hastighet på ca. 60 km/t på vei ned mot krysset. Han forsøkte å bremse, men hadde ikke kontroll over bilen. Han valgt å kjøre i en snøhaug i krysset, fremfor å styre ut på den større veien, der han så at det kom et vogntog kjørende imot. Airbagene løste seg ut, og det kom noe røyk i bilen, og sikrede som hadde astma, måtte komme seg ut av bilen for å få frisk luft. Han hadde akkurat begynt å gå da politiet kom og kontaktet ham.

Sikrede sendte nettskademelding til foretaket samme morgen kl. 7.24. Sikrede opplyste at politiet hadde vært på stedet og ga følgende beskrivelse i skademeldingen:

Hadde litt for høy fart mot krysset, skulle til venstred mot ... og innså for seint at jeg hadde for høy fart og tråkka på bremsa i nedoverbakken, bilen seilte på sørpa og alternativet var å styre ut på ... hvor en trailer kom sørfra mot ..., eller snøskavel i krysset. Valgte snøskavelen i krysset. Ble godt plassert oppi skavelen

Foretaket ba om innsyn i politidokumenter 21.1.25 (dok 14,01,01), og har opplyst at det mottok disse 24.1.25. Foretaket sendte samme dag e-post til sikrede med beskjed om at det hadde mottatt politirapporten. Foretaket viste til at sikrede hadde gitt opplysninger til politiet om at han hadde kjørt i påvirket tilstand, men at resultat av blodprøvene ikke forelå. Foretaket skrev videre:

Din forsikring dekker ikke skader på din bil når du har kjørt i påvirket tilstand.

Vi kommer tilbake til saken når blodprøve resultatet foreligger.

Sikrede svarte i e-post samme dag at utfallet ville blitt det samme, selv om han ikke hadde vært påvirket. Det var sludd og sørpeføre, og det var mange tilsvarende utforkjøringer i området. Sikrede varslet at han ville ta saken videre med advokat med hensyn til avkortning, og ikke en fullstendig avvisning.

Politidokumentene angir at resultat av blodprøvene ble mottatt 3.2.25 og viste en alkoholpromille på 1,1. Sikrede ble 6.2.25 orientert om dette per telefon av politiet den (dok 05,02).

Sikrede klaget 7.2.25 på full avkortning av erstatningskravet og viste til omstendighetene rundt ulykken. Sikrede hadde vært i en følelsesmessig belastet situasjon pga. samlivsbrudd, egen psykisk helse og jobbsituasjon. Sikrede fremholdt videre at han ikke følte seg spesielt påvirket da han satt seg i bilen, og at han opplevde at ikke politiet heller anså ham som spesielt beruset. Han hadde registrert at han hadde blåst til 0,51 i promille på utåndingsprøven til politiet. Sikrede viste også til de ekstreme kjøreforholdene. Sikrede skrev videre at forsikringsvilkårene ga foretaket rett til å redusere erstatningen, og ikke avvise den fullstendig, om skaden var voldt ved grov uaktsomhet, men ikke forsett.

Foretaket sendte 8.2.25 e-post til sikrede:

Som meddelt deg i e-post 24.01., er vi gjort kjent med at kjøringen foregikk i påvirket tilstand. Det følger av kaskovilkårene at vi har et objektivi unntak for dekning av skade når føreren er påvirket/ruset. Samtidig skal det være en årsakssammenheng mellom uhellet og påvirkningen. Når vi er kjent med / har kunnskap om at føreren er påvirket skal vi, uten ugrunnet opphold, varsle skadelidte om vårt standpunkt til erstatningsspørsmålet. Dette ble da gjort 24.01. Samtidig står det der at vi ennå ikke har den fullstendige rapporten fra politiet som viser resultatet av blodprøvene og at vi må avvente dette før vi kommer med en endelig konklusjon om utfallet.

Vi leser av klagen at du åpenbart var i en svært krevende personlig situasjon. Men vi kan ikke svare nærmere på det nå, om det skal ha betydning for vårt endelig standpunkt. Du må derfor avvente ny beskjed fra oss.

Dette til foreløpig orientering.

Foretaket opplyste videre om klagemuligheter, både intern klagemulighet og til at det var mulig å klage til Finansklagenemnda.

Sikrede ble etter tilståelsesdom i mars dømt til betinget fengsel i 24 dager, og en bot på kr 37 000, samt tap av førerretten i 22 måneder.

Sikrede v/advokat klaget 2.4.25 og viste til fal. § 13-8 og § 13-9. Sikrede reiser spørsmål om årsakssammenhengen mellom beruselsen og trafikkuhellet og bestrider at handlingen var grovt uaktsom. Klagen trekker inn avkortningsvurderinger knyttet til personskade og viser til praksis knyttet til dette.

Foretaket svarte 17.4.25 og viste til at vurderingen om å avslå erstatningskravet var gjort etter fal. § 4-9 fjerde ledd, og at forbehold om ansvarsfrihet ved ruskjøring var inntatt i vilkårene. Foretaket mente det kun var et spørsmål om årsakssammenheng, noe det var en presumsjon for ved den påvirkningsgrad sikrede hadde. Foretaket mente videre at det ikke var grunnlag for delvis erstatning, da sikredes kjøring måtte anses særlig uaktsom og klanderverdig, og at det ikke var dokumentert at manglende erstatning vil ha svært store konsekvenser for sikrede eller noen han har omsorgsforpliktelser for.

Sikrede, via advokat, klaget saken inn for Finansklagenemnda i brev av 17.7.25. Til klagen var vedlagte en SMS fra et bilbergefirma i området ulykkens skjedde. Det stod opplyst at firmaet i perioden 17. til 20.1. hadde ca. 18–20 oppdrag der årsak var fastkjøring, utforkjøring eller kollisjon.

Foretaket sendte klagesvar 7.8.25. Sekretariatet innhentet politidokumenter. Den 27.11.25 etterlyste sekretariatet kopi av korrespondanse og en tilbakemelding fra foretaket knyttet til foretakets kontaktpunkter med politiet. Foretaket sendte sitt svar 4.12.25.

Sikrede krever full erstatning for kaskoskaden på bilen.

Sikrede mener det ikke er dokumentert årsakssammenheng mellom sikredes promille og trafikkuhellet, jf. fal. § 4-9 fjerde ledd. Sikrede bestrider at sikrede har bevisbyrden for årsakssammenheng mellom ruspåvirkningen og skaden. Sikrede mener dette er et uavklart rettsspørsmål, og at tvil om årsakssammenheng må gå ut over foretaket. Sikrede mener det er feil av foretaket å bygge på en presumsjon for at skadens årsak er promillen ut fra den generelle ulykkesrisiko ved promillekjøring. Foretaket har ikke ført bevis for noe konkret. Foretaket kan ikke unnlate å vurdere årsakssammenhengen ut fra konkrete forhold ved sikredes kjøremønster, vei- og værforhold eller hendelsesforløpet. Sikrede mener det er en like sannsynlig årsak, nemlig den glatte veien på ulykkestidspunktet. Verken politiet eller tingretten har vist til at kjøringen var uaktsom, eller at sikrede har kjørt for fort. Sikrede har konsekvent forklart at utforkjøringen skyldes en unnamanøver for å unngå risiko for kollisjon, da bilen mistet veigrep før et kryss. Sikrede har vist til FKN 2010-014, og mener det ikke er sikredes plikt å føre dokumentbevis for hendelsesforløpet og motbevise enhver mulig påvirkning fra promillen.

Subsidiært anfører sikrede at avkortning ikke kan finne sted fordi den vil virke urimelig, jf. fal. § 4-12. Det er vist til sikredes livssituasjonen, og at han befinner seg en sårbar posisjon, pga. økonomi og helse.

Atter subsidiært anfører sikrede at dersom avkortning kan finne sted, så kan den høyest settes til 30 %. Det vises til nemndpraksis, herunder AKN 1711 og 2063. FinKN 2011-466. Det er ikke tale om villmannskjøring, høy hastighet, gjentakelse eller andre skjerpende omstendigheter.

Sikrede krever også advokatkostnader dekket, foreløpig beregnet til kr 25 000.

Forsikringsforetaket anfører at det er grunnlag for avkortning med 100 % pga. kjøring i beruset tilstand. Det er ingen tvil om at sikrede var svært beruset, og at sikrede hadde en målt promille på 1,1. Ansvarsfrihet følger da av vilkårene pkt. 4, jf. fal. § 4-9 fjerde ledd.

Det er sikrede som må sannsynliggjøre at utforkjøringen uansett hadde skjedd, også dersom sikrede var edru, se FinKN 2016-350. Det er ikke tvil om at sikrede har bevisbyrden for dette. Sikrede hadde høyere promille enn i nevnte avgjørelse.

Sikrede innrømmet at han har kjørt for fort iht. skademeldingen. Det må forventes at en sjåfør ikke kjører av veien under det som, tross alt, er ganske vanlige kjøreforhold i det aktuelle området denne årstiden. Glatte veier er ingen unnskyldning for å kjøre av veien, og en sjåfør plikter å avpasse farten etter kjøreforholdene. Hadde sikrede vært edru, hadde han ikke kjørt av veien. At andre også kjører av veien, endrer ikke dette.

Foretaket anfører at reklamasjonsfristen i fal. § 4-14 er overholdt. Det var viktig for reaksjonen å få en avklaring av både promillen og årsaksspørsmålet.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket kan avslå erstatning etter utforkjøring under henvisning til fal. § 4-9 fjerde ledd, herunder om avslag er varslet i henhold til fal. § 4-14.

Finansklagenemnda Skades flertall, Trine-Lise Wilhelmsen og Trine Vøien, bemerker:

Flertallet mener foretaket må gis medhold.

Flertallet ser først på spørsmålet om foretaket har varslet avslaget i samsvar med fal. § 4-14:

Hvis forsikringsforetaket vil gjøre gjeldende at det etter en av reglene i dette kapitlet er helt eller delvis fri for ansvar eller har rett til å si opp forsikringen, skal det i et skriftlig dokument gi forsikringstakeren eller sikrede beskjed om sitt standpunkt. Beskjeden skal gis uten ugrunnet opphold etter at foretaket ble kjent med det forhold som medfører at regelen kan anvendes. I denne forbindelse skal foretaket også gi orientering om

adgangen til å benytte utenrettslige tvisteløsningsordninger, eventuelt om andre muligheter for å få prøvd saken utenfor domstolene.

Forsømmer forsikringsforetaket å gi slik beskjed, mister det retten til å påberope seg forholdet

Foretaket plikter etter fal. § 4-14 å gi beskjed om sitt «standpunkt».

Foretaket opplyste i e-post av 24.1.25 at det var kjent med politirapporten om kjøring i påvirket tilstand, og at:

Din forsikring dekker ikke skader på din bil når du har kjørt i påvirket tilstand

E-posten er formulert som en orientering og uttaler at foretaket skulle komme tilbake til saken når blodprøveresultatene foreligger. I ny e-post av 12.8.25 skriver foretaket at det er kjent med at kjøringen foregikk i påvirket tilstand, og at kaskovilkårene har et objektivt unntak for dekning av skade når føreren er påvirket/ruset. Foretaket uttaler videre:

Samtidig skal det være en årsakssammenheng mellom uhellet og påvirkningen. Når vi er kjent med / har kunnskap om at føreren er påvirket skal vi, uten ugrunnet opphold, varsle skadelidte om vårt standpunkt til erstatningsspørsmålet. Dette ble da gjort 24.01. Samtidig står det der at vi ennå ikke har den fullstendige rapporten fra politiet som viser resultatet av blodprøvene og at vi må avvente dette før vi kommer med en endelig konklusjon om utfallet.

Vi leser av klagen at du åpenbart var i en svært krevende personlig situasjon. Men vi kan ikke svare nærmere på det nå, om det skal ha betydning for vårt endelig standpunkt. Du må derfor avvente ny beskjed fra oss.

E-posten inneholder også informasjon om klageadgang, og muligheten for utenrettslig tvisteløsningsordning (Finansklagenemnda).

Ingen av disse e-postene angir at foretaket tar noe «standpunkt», og de kan derfor ikke regnes som varsel etter fal. § 4-14. Det er først i foretakets klagesvar datert 17.4.25 at foretaket varslers sitt «standpunkt».

Spørsmålet er da om beskjeden datert 17.4.25 er gitt «uten ugrunnet opphold» etter at foretaket «ble kjent med det forhold som medfører at regelen kan anvendes», jf. fal. § 4-14, første ledd andre setning.

Etter ordlyden kreves faktisk kunnskap om de forhold om medfører at avslagsgrunnen kan anvendes, og dette støttes også av forarbeidene. Derimot er det ikke krav om at foretaket har fullt kjennskap til alle forhold i saken som kan begrunne ansvarsfritak, jf. Rt-2013-1235 avsnitt 39:

Bestemmelsen må på bakgrunn av den gjennomgangen jeg nå har foretatt tolkes slik at fristen etter omstendighetene kan starte å løpe selv om selskapet ikke har fullt kjennskap til alle forhold i saken som kan begrunne ansvarsfritak. En kvalifisert mistanke kan – slik jeg allerede har vært inne på – være nok. Jeg legger her stor vekt på at en annen forståelse vil gi selskapet bestemmende innflytelse på saksbehandlingstiden uten å komme i fare for å tape innsigelsesretten. En slik tolkning vil lett komme på kollisjonskurs med reklamasjonsreglenes formål. Hensynet til selskapet ivaretas i tilstrekkelig grad ved at det gis tid til å gjøre de undersøkelser som situasjonen krever etter at fristen har startet å løpe. Poenget med friststarten er å utløse en aktivitetsplikt i så måte

Retten uttaler at en «kvalifisert mistanke kan» være nok, og at poenget med tidsfristen er å utløse en aktivitetsplikt.

Avslagsgrunnen er i dette tilfellet knyttet til ansvarsfrihet for promillekjøring, jf. vilkårenes pkt. 1.1 og fal. § 4-9 fjerde ledd:

I motorvognforsikring kan forsikringsforetaket uten hinder av bestemmelsene i første, annet og tredje ledd ta forbehold om ansvarsfrihet for forsikringstilfelle som sikrede har voldt mens han eller hun kjørte vognen under selvforskyldt påvirkning av alkohol eller annet berusende eller bedøvende middel. Det samme gjelder for forsikringstilfelle som er voldt av en annen mens denne kjørte vognen i slik tilstand, dersom sikrede har medvirket til vognens bruk enda han eller hun visste eller måtte forstå at føreren var påvirket. Forbehold om

ansvarsfrihet som nevnt i dette leddet kan likevel settes helt eller delvis til side dersom det må antas at forsikringstilfellet ville ha inntruffet selv om vognføreren ikke hadde vært påvirket, eller dersom det ellers ville virke urimelig om forsikringsforetaket skulle være fri for ansvar. Hadde føreren større alkoholkonsentrasjon i blodet enn 0,5 promille eller en alkoholmengde i kroppen som kan føre til så stor alkoholkonsentrasjon i blodet, eller større alkoholkonsentrasjon i utåndingsluften enn 0,25 milligram per liter luft, regnes føreren i alle tilfeller for påvirket av alkohol i forhold til bestemmelsen her.

Foretaket rekvirerte 21.1.25 innsyn i politidokumentene, og må forutsettes å være kjent med politidokumenter av tidligere dato. Dette omfattet sikredes mest tidsnære forklaring til politiet på stedet rundt kl. 04.00 ulykkenatten, der det ble opplyst om positiv utåndingsprøve, samt formelt avhør kl. 05.34 (dok 08.01, skrevet inn 20.1.25). Også illustrasjonsmappe datert 19.1.25 var tilgjengelig. Sikrede innrømmet i avhør med politiet at han hadde drukket 4 halvlitere med øl, og en drink fra ca. kl. 18.30 frem til kl. 23.15, samt to halvlitere med øl på pub fra ca. kl. 01.00 til ca. kl. 01.30. Sikrede erkjente også straffeskyld for kjøring i ruspåvirket tilstand (dok 08,01 side 4/4).

Nemnda mener det må legges til grunn at foretaket ved gjennomgang av politidokumentene 24.1.25 fikk «kvalifisert mistanke» om det forhold som gir grunnlag for avslaget – ruspåvirket kjøring. Foretaket var på dette tidspunkt kjent med at sikrede var eier og fører av bilen, og at sikrede hadde innrømmet inntak av flere enheter alkohol ila. kvelden og natten, så sent som til kl. 01.30. Sikrede hadde innrømmet å ha vært under selvpåført påvirkning av alkohol under kjøringen.

Spørsmålet er så om foretakets varsel datert 17.4.25, nesten tre måneder etter at fristen begynte å løpe, var «uten ugrunnet opphold».

Formuleringen betyr at det ikke må være noe opphold som ikke kan begrunnes i foretakets undersøkelser etter at det har kvalifisert mistanke. Det er ikke angitt noen klar tidsgrense, og det er ikke nødvendig med noen øyeblikkelig reaksjon. Foretaket har anledning til å bruke den tid som etter omstendighetene er nødvendig, jf. NOU 1983: 56 s. 96. Hva som utgjør «ugrunnet opphold», må avgjøres konkret, jf. NOU 1987:24 s. 104. Begrunnelsen for bestemmelsen er ifølge Ot.prp. nr. 49 (1988–89) s. 72 hensynet til sikrede og sikredes behov for klarhet i hva foretaket vil påberope seg.

Rt-2013-1235 sier ikke hvor lang saksbehandlingstid som kan aksepteres, men refererer i avsnitt 58 til Kenneth Viga, *Forsikringsselskaperens reklamasjonsplikt*, Norsk forsikringsjuridisk forening publikasjoner nr. 83, Norsk forsikringsjuridisk forening, 2006 s. 56, om at det i praksis «gjennomgående har vært akseptert 2 måneders saksbehandlingstid etter at politidokumentene foreligger». Nyere nemndspraksis opererer med en «normal» saksbehandlingstid på tre måneder, jf. FinKN-2020-142 og 2019-513. Det følger videre av Rt-2013-1235 avsnitt 79 at foretaket kan avvende rettskraftig dom når det er tatt ut tiltale i saken. Begrunnelsen var at «[d]en som har en uavgjort straffesak hengende over seg, har ingen berettiget forventning om forsikringsutbetaling» (avsnitt 60).

Sikrede har i nærværende sak innrømmet promillekjøring, men den strafferettslige promillegrensen ved kjøring er 0,2. I forhold til fal. § 4-9 fjerde ledd regnes grensen for påvirkning ved 0,5. Foretaket hadde derfor legitim grunn til å vente på en avklaring av promillegraden. Fal. § 4-9 angir også at bestemmelsen ikke kan anvendes om sikrede kan dokumentere manglende årsakssammenheng mellom promille og skaden. Presumsjonen for årsakssammenheng er svakere jo lavere promillegrad det dreier seg om. Flertallet mener derfor en anvendelse av denne bestemmelsen ga foretaket grunn til å innhente mer informasjon om promillegraden enn det som fulgte av sikredes forklaringer.

Samtidig kan det spørres om foretaket burde ha utvist noen egen aktivitet for å avklare promillegraden. Foretaket har forklart at det ikke «rakk» å hente inn blodprøveresultatene før sikrede sendte en klage i starten april. Foretaket har etter det opplyste ikke utvist noen egen aktivitet i saken med hensyn til å innhente informasjon etter 24.1.25. En nærmere vurdering i saken ble gjort 17.4.25, og da basert på at sikrede hadde sendt inn klage med vedlagt dom i straffesaken. Under noe tvil mener flertallet den manglende aktiviteten må godtas i dette tilfellet. Tidsbruken ligger innenfor normalnormen, og utgangspunktet ifølge Rt-2013-1235 avsnitt 79 er at foretaket må kunne avvente straffedommen. Det kan ikke utelukkes at blodprøveresultatene bestrides i dommen, og ut fra dette perspektivet vil det være legitimt også å avvente straffesaken. Ansvarsfrihet pga. kjøring i påvirket tilstand har store økonomiske konsekvenser, og sikrede var også informert om prosessen underveis. Ifølge Rt-2013-1235 avsnitt 83 er slik orientering «et moment som vil kunne ha betydning i tvilstilfelle, men kan ikke generelt brukes som virkemiddel for å forlenge fristen når saken er tilstrekkelig opplyst til å ta standpunkt». Flertallet forstår dette slik at når tidsbruken fremstår som tvilsom, er det et moment i foretakets favør at sikrede får orientering underveis. Flertallet mener derfor under noe tvil at tidsbruken må godkjennes.

Flertallet ser deretter på spørsmålet om foretaket er ansvarsfri etter bestemmelsen i fal. § 4-9 fjerde ledd.

Grensen for kjøring i påvirket tilstand i § 4-9 fjerde ledd er 0,5. Det er på det rene at sikrede hadde 1,1 i promille, og at forbeholdet i vilkårene, jf. fal. § 4-9 fjerde ledd derfor får anvendelse.

Det følger av fal. § 4-9 fjerde ledd tredje setning at: «Forbehold om ansvarsfrihet kan sette helt eller delvis til side dersom det må antas at forsikringstilfellet ville ha inntruffet selv om vognføreren ikke hadde vært påvirket».

Reguleringen oppstiller krav til årsakssammenheng mellom sikredes påvirkning og utforkjøringen. Det følger videre av formuleringen «det må antas at forsikringstilfellet ville ha inntruffet selv om vognføreren ikke hadde vært påvirket» at det er sikrede som har bevisbyrden for manglende årsakssammenheng, jf. også FinKN 2016-350.

Sikrede anfører at det ikke er rettslig avklart at sikrede har bevisbyrden, men dette følger som nevnt direkte av ordlyden.

Utgangspunktet er derfor at påvirkning gir en presumsjon for årsakssammenheng. Flertallet legger videre til grunn at presumsjonen blir sterkere jo høyere promille vedkommende har. Med en promille på 1,1 er det en nokså klar presumsjon for at promillen påvirker føreregenskapene. Om sikrede har overskredet fartsgrensen på stedet eller ikke, fremstår i denne saken mindre relevant. Det å holde en hastighet på 60 km/t før et trearmet kryss i en nedoverbakke under de rådende kjøreforhold må regnes som et resultat av svekket risikobedømmelse og/eller reaksjonsevne i forkant av situasjonen. Det er vanskelig å se noen annen grunn til utforkjøringen enn påvirkningen, eller konsekvenser av denne ved sikredes oppfattelse av egen kjøremåte. Som ulykken viste, måtte hastigheten ha vært betydelig redusert for å kjøre forsvarlig etter føret. At det var glatte forhold overalt, og at det var flere ulykker, underbygger at det glatte føret forut for krysset ikke kan ha kommet overraskende.

Flertallet kan heller ikke se at sikredes øvrige forklaring er tilstrekkelig til å sannsynliggjøre manglende årsakssammenheng. Sikrede har forklart at han måtte velge mellom to alternative kollisjonssteder, snøfonn eller mulig kollisjon med lastebil på veien til høyre. Dette sier ikke mer enn at han var tvunget til å handle akutt i en farlig situasjon etter å ha mistet kontroll over bilen. Det er også uklart for flertallet hvorfor han mente han hadde dette valget. Ut fra politiets illustrasjonsmappe med bilder, og oversiktsbilde av veien, er det uklart for flertallet hvorfor ikke

veien til venstre var et like godt alternativ for en «unna manøver». Politiet har også pekt på at hjulsporene gikk rett frem, som viser at det er mindre sannsynlig at det ble gjort en unnamanøver.

Dette tilsier at det var sikredes kjøremåte, manglende reduksjon av hastighet på glatt føre i en nedoverbakke før et kryss, som var årsaken til skadene på bilen.

Flertallet legger etter dette til grunn at sikrede ikke har sannsynliggjort manglende årsakssammenheng mellom påvirkningen og uhellet.

Sikrede anfører at ansvarsfrihet er urimelig. Det følger av den refererte lovteksten at forbeholdet om ansvarsfrihet kan settes helt eller delvis til side om det «ellers ville virke urimelig om forsikringsforetaket skulle være fri for ansvar». Dette er en «benådningsregel», se AKN 2402. Nemnda kan ikke se at de fremlagte opplysninger gir noen formildende omstendigheter som skulle tilsi at det er urimelig at foretaket er fri for ansvar.

Sikrede har anført at fal. § 4-12 er til hinder for at det kan gjøres en avkortning i denne saken. Det er vist til sikredes livssituasjonen, og at han befinner seg en sårbar posisjon, pga. økonomi og helse.

Fal. § 4-12 lyder som følger:

Ved vurderingen av om selskapets ansvar skal settes ned eller falle bort etter reglene i dette kapitlet, skal det ved forsikring av bolig, innbo og andre gjenstander som nevnt i lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett § 2-3 første ledd bokstavene a og b tas hensyn til hvilken virkning en avkortning vil få for sikrede eller for andre personer som er økonomisk avhengige av sikrede.

Bestemmelsen omfatter ikke en motorvogn til privat bruk, jf. FinKN 2020-288.

Bestemmelsen i fal. § 4-12 er etter dette ikke til hinder for at erstatningen faller bort.

Sikredes advokat har krevd dekket sine advokatkostnader, foreløpig beregnet til kr 25 000. Når sikrede ikke gis medhold, er det ikke noe grunnlag for slik dekning.

Flertallet mener etter dette at foretaket kan påberope seg ansvarsfrihet etter vilkårene og fal. § 4-9 fjerde ledd.

Nemndas mindretall, Fanny Helle, bemerker:

Mindretallet har kommet til at reklamasjonsfristen i fal. § 4-14 ikke er overholdt.

Mindretallet er enig med flertallet i at det må legges til grunn at foretaket ved gjennomgang av politidokumentene 24.1.25, hadde en «kvalifisert mistanke» om ruspåvirket kjøring. Mindretallet mener imidlertid at varselet 17.4.25 ikke kan sies å være gitt til sikrede «uten ugrunnet opphold». Ut ifra politidokumentene ble blodprøveresultatet som viste promille på 1,1, mottatt hos politiet allerede 3.2.25. Politiets begjæring om tilståelsesdom ble sendt fra til tingretten 3.3.25, og tingrettens dom ble oversendt politiet 24.3.25.

Mindretallet mener at foretaket kunne innhentet oppdaterte dokumenter i straffesaken på et tidligere tidspunkt, og at tiden som påløp frem til beskjed ble gitt, var unødvendig. Når foretaket i løpet av denne perioden ikke utviste mer aktivitet for å få klarhet i om det var grunnlag for avkortning etter fal. § 4-9, mener mindretallet at beskjeden til sikrede ikke ble gitt «uten ugrunnet opphold» fra det tidspunktet det forelå en «kvalifisert mistanke».

Mindretallet er derfor av den oppfatning at foretaket har forsømt plikten til å gi sikrede beskjed, jf. fal. § 4-14 annet ledd, og at det dermed mister retten til å påberope seg forholdet.

Avgjørelsen er avgitt under dissens.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).